

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 18.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—,
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

V luči dejstev.

Bilo je v Dubravi pri Zavrču. To je obmejna vas med Slovenijo in Hrvatsko. V njej prebivajo poleg Hrvatov-Zagorcev tudi Slovenci. Preteklega meseca je bil tamkaj shod Mačkovcev. Prireditelji so pričakovali, da bo prišlo kakšnih 15.000 ljudi, pa jih je prišlo le kakšnih 2500. Mačkovski ribolov se torej ni posrečil. Slovencev je bilo malo število, zborovalci so bili po veliki večini s hrvatske strani. Torej prav za prav velik politični fiasko. Ne bi o tem potanje pisali, ako se bi ne bilo v Dubravi dogodilo nekaj, kar osvetljuje odnos političnega mačkovstva do slovenstva. Neka hiša v Dubravi, last Slovenca, je imela slovensko zastavo. Na zahtevo Mačkovcev iz Hrvatske je gospodar moral slovensko zastavo sneti, ker so mu grozili, da mu sicer vse v hiši razbijejo. In kako se takšne in slične grožnje izpolnjujejo, o tem bi znal dosti povedati mnogoteri sadovnjak in vinograd.

Mačkovi torej zahtevajo odstranitev slovenske zastave. Ali ni to značilno dejstvo, ki z bengalično lučjo razsvetljuje težnje političnega mačkovstva. Slovenska zastava ni smela kot enakopravna viseti poleg hrvatske zastave, morala se je pred njo umakniti. Ali ni s tem dobro označena politična podrejenost in manjvrednost slovenstva v celokupnem pokretu političnega mačkovstva? Slovensko ljudstvo se ne da ponižati do take uloge. Noče biti kakor uprežna živina, ki naj vleče voz, v katerem se vozijo gotovi politični kolvodje. Noče biti samo nosač, ki nosi material za zgradbo drugih. Svojo politično usodo hoče vzeti v svoje roke ter jo stvarjati in urejati po svojih lastnih silnih brez tuje kuratele. To zahteva osnovna misel ideje o demokraciji (ljudovladi), ki o njej toliko govori mačkovski agitatorji med nami. To je tudi zahte-

va enakopravnosti v državi, v koje imenu uveljavlja tudi pokret dr. Mačeka svoje zahteve o ureditvi države.

Ta podrejenost slovenstva v okvirju mačkovskega pokreta je tudi razlog za to, da se slovensko mačkovstvo ne more povzpeti do kakšnega resnega in stvarnega programa o ureditvi Slovenije in celokupne države. Saj tudi vrhovni voditelj mačkovstva doslej svojega programa ni opredelil. V novem glasilu hrvatskega pokreta, ki je nedavno začelo pod imenom »Hrvatski dnevnik« izhajati v Zagrebu, je izšel na uvodnem mestu članek dr. Vladimirja Mačeka. V njem se poudarjajo nekatere splošne misli o pojmu političnega naroda, kakor ga je prakticirala Avstrija in Ogrska, in o nacionalizmu. Kar pa se tiče naše države in njene ureditve, ne podaja ta članek nobene programatične misli, marveč se omejuje na splošno frazo o »narodni svobodi« in »socialni pravici«.

To brezprogramnost hoče slovensko mačkovstvo nadomestiti z gesli, vzetimi iz marksističnega slovarja. Takšno je zlasti geslo o »slovenskem kmečko-delavskem gibanju«. Dobro nam je ta fraza znana. Svoječas so jo na vsa usta razglašali po Sloveniji socialisti. Z njimi so kmalu začeli konkurirati bivši samostojni kmetijci! Sedaj krošnjarijo s tem geslom okoli po nekaterih krajih Slovenije naši dični Mačkovi. Pa bodo dosegli isti uspeh, to se pravi, isti neuspeh, kakor je zadel marksistične socialiste in liberalne kmetijce. Naše ljudstvo je toliko izobraženo, da noče kot kalin nasesti na limanico praznih fraz. Toliko je hkrati značajno, da odklanja vsako politično suženjstvo, naj mu ga nalaga ta ali druga stranka, marveč hoče biti gospodar na lastni zemlji.

V NAŠI DRŽAVI.

Poljski zunanji minister je v sredini minulega tedna obiskal Belgrad. Poljski zunanji minister polkovnik Beck je na svojem obisku v Belgradu bil pristrčno sprejet od članov vlade, v avdienci je bil pri knezu nam., imel je več posvetovanj z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom dr. Stojadinovičem ter je položil venec na grob pokojnega kralja in na spomenik neznanemu junaku. Njegov

obisk je veljal utrditvi prijateljskega razmerja med Poljsko in našo državo. Visoki gost je zapustil, zadovoljen z uspehi obiska, Belgrad 28. V.

Za Beckom obišče Belgrad Göring. Obisku poljskega zunanjega ministra Becka pripisujejo belgrajski politični krogi veliko važnost in razglašajo, da se bo podal v nekaj dneh v Belgrad pruski ministrski predsednik Göring, ki bo imel važne pogovore z vodilnimi politiki Jugoslavije. Po končanih konferencah se bo odpeljal Göring na kratek oddih v Dubrovnik, kjer ga bo že čakala njegova soproga.

Needinost v opoziciji. V takozv. »združeni opoziciji« raste razdor. Pred vsem

se ne razumejo zemljoradniki in Davidovičevi demokrati. Vodja enega dela zemljoradnikov, znani agrarni levčar dr. Dragoljub Jovanović, organizira skupino vseh sorodnih levčarskih elementov, V ta namen je imel že sestanke z znanim komunistom Pavlovičem in socialistom Divcem. Na teh sestankih so sklepali, da bi ustanovili tudi pri nas po vzoru Francije in Španije »narodno fronto svobode«. — Na Hrvaškem je nastal razdor med bivšimi samostalnimi demokrati, ki so se pridružili Mačku. Dalmatinska skupina teh samostalcev je začela hoditi nekam svoja pota, kar povzroča med Hrvati zelo hudo kri.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrijski Heimwehr se pripravja na odpor. Mnogo preglavic dela novi dr. Schuschniggovi vladi oborožena organizacija Heimwehr, dasi je njen vodja knez Starhemberg izpadel iz vlade in dela kanceler dr. Schuschnigg s polno paro na to, da bi prišlo do mirnega razpusta te organizacije. V zadnjem času je prestavil Starhemberg sedež Heimwehra iz Dunaja v Linz in se pripravja na resen odpor proti razpustilnim nakanam avstrijske vlade.

Izdatki Nemčije za oboroževanje. Lansko leto so izdelali Nemci vojnega materiala za 200 milijard dinarjev.

Na Francoskem še nimajo nove vlade, pač pa delavske stavke. Pri zadnjih volitvah zmagoviti socialist Leon Blum še vedno ni sestavil nove vlade, katero napovedujejo že od volitev. Blum vodi pogajanja z raznimi vodilnimi levčarji in ima največ preglavic z osebnostjo zunanjega ministra. Casopisje napoveduje, da bo Blumova vlada prevzela posle 7. junija. — V industrijski okolici Pariza je izbruhnila 28. V. v 16 tovarnah stavka. Gre za tovarne, ki izdelujejo letala in letalske motorje. Stavkarji zahtevajo višje mezde in 40urni delavni teden. Stavkarjem se je pridružilo mnogo delavcev. Vlada je v upravičeni bojazni, da se bo stavka razširila na vsa francoska industrijska središča. Policija trdi, da so štrajk zanetili komunistični rovarji. Dne 29. maja je stavkalo v Parizu in po francoskih industrijskih središčih blizu 100 tisoč delavcev.

Kako namerava Mussolini proslaviti zavojevalca Abesinije. Italijanski maršal Badoglio, ki je zavojeval Abesinijo, se bo vrnil v Rim 7. junija. Rim pripravlja maršalu sprejem, kakoršnega ne pomni zgodovina že skoro 2000 let ne, in so ga bili deležni edinele starorimski cesarji in zmagoviti vojskovodje. Rimski cesar in

vojskovodja Tit je leta 70 p. Kr. končno zasedel Palestino in je bil porušen Jeruzalem. Kot spomin na osvojitve Jeruzalema je bil v Rimu pozidan Titov slavolok, ki je ohranjen do danes. Zmagovalca Tita je proslavil stari Rim po vrnitvi iz Palestine tako, kakor bo počastil Musolini leta 1936 po Kr. Badoglija. Maršal bo jezdil na konju skozi Titov slavolok na rimski Kapitol, kjer bo izročil italijanskemu kralju znake abesinske cesarske moči. Ob tej priliki bo proglašena nova italijanska ustava. Kralj Viktor Emanuel bo dobil naslov »Emanuel Veliki«.

Predsednik čehoslovaške republike dr. Beneš se bo podal 4. junija v Bužarešto, kjer se bo sestal z romunskim kraljem Karlom in našim knezom namestnikom Pavlom.

Madžarska in Nemčija. V Budimpešti se je mudila nemška vojaška komisija, katero so tvorili: dva aktivna generala, dva polkovnika, dva majorja in več stotnikov generalnega štaba. Komisija je pripravila vojaško pogodbo med Madžarsko in Nemčijo, katero bo kmalu podpisal generaloberst in pruski ministrski predsednik Göring, ki se bo pripeljal med madžare na politični lov.

Pomirjena Palestina. Poročali smo že o nemirih, ki so divjali po Sveti deželi med Judi in Arabci. Arabci so zahtevali, da morajo židje prenehati s priseljevanjem v Palestino, katero si lastijo arabska plemena. V spopade med Judi ter Arabci so posegli Angleži s policijo in vojaštvom, ki sta napravila red in je zavlada mir v Jeruzalemu in po celi Palestini 28. V. Med nemiri od 19. aprila do 28. maja sta bila ubita dva angleška vojaka in 17 ranjenih. Policistov je bilo ranjenih 7. Ubitih je bilo 25 Judov, 22 Arabcev in eden Dunajčan. Vseh ranjenec je zahtevala rabuka 332 in med temi je precej takih, ki si ne bodo več opomogli. Aretiranih je bilo 979 Arabcev in 275 Judov.

Abesinski cesar v Gibraltarju — ras Nasibu na francoskih tleh. Na angleški križarki je prispel v Gibraltar abesinski neguš in se je nastanil s spremstvom v hotelu. Sprejel ga je samo zastopnik gibraltarskega angleškega guvernerja in je odpadel uradni sprejem. V francosko luko Marsej se je pripeljal ras Nasibu, ki je poveljeval abesinskim četam na južnem bojišču proti italijanskemu generalu Graziani. Nasibu je izjavil, da se je napotil v Francijo radi zdravja.

proslavijo spomin bratov Radičev. Prav je, da hrvatski kmetje proslavljajo Radičev spomin. Ni pa prav, da se to zgodi popolnoma brez vsakega ozira na Boga. Saj je sam pokojni Radič proglašal geslo: »Vera v Boga in seljačka sloga.« Zakaj ne bi smel hrvatski kmet dvigniti svojega duha k Bogu ter pomoliti za dušni mir pokojnih Radičev in pa za božji blagoslov hrvatskemu kmetu?! Zakaj ne bi smel hrvatski kmet na svoj »kmetijski praznik« v cerkev? Z zgoraj navedenimi navodili se je vodstvo »Seljačke sloge«, prosvetne organizacije hrvatskega kmetijskega gibanja, pokazalo v značilni luči. Ali je treba za hrvatskega kmeta, ki je vendar katoliški, prireditve v slogu, ki je sedaj običajen v Rusiji ter se uvaža v narodno-socialistični Nemčiji? Da bi to bilo pristno hrvatsko, je težko misliti. Pomisliti pa je tudi treba, da se letos 11. junija obhaja visoki katoliški praznik presv. Rešnjega Telesa.

Po boljševiskem vzorcu. Divjanje boljševiskih brezbožnikov zoper Boga in cerkev dobiva vedno več posnemalcev po svetu. Kar so uganjali komunisti v Rusiji, so posnemali in posnemajo njihovi somišljeniki v Mehiki in Španiji. Niso hoteli zaostati tudi komunisti na Čehoslovaškem, marveč so se požurili, da bi podali svetu dokaz, kako tudi oni sovražijo Boga in vero. Priliko za to jim je nudil obisk škofa. Bilo je nedavno v okolici mesta Iglave na Moravskem. Škof iz Kralj. Gradca dr. Picha je bil tamkaj na birmanskem potovanju. Ponoči so komunisti v vaški cerkvi razbili vse šipe, prevrnili in poškodovali vse kipe in podobe, raztrgali mašne knjige in mašna opravila, onesnažili na nedopvedno grd način notranjost cerkve, pod oltarni prt pa so položili naboj smodnika, ki mu je bila pritrje a vžigalna vrvice. Brezbožni boljševisem se toraj, kakor spričuje navedeni slučaj, ne ustavi pred mejami nobene države in nobenega naroda.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Papežev 80. rojstni dan. Na binkoštno nedeljo, 31. maja, je slavil sedaj vladajoči papež Pij XI. svoj 80. rojstni dan. Ta važni življenjski jubilej se je v naši škofiji in širom sveta, kjer bivajo katoličani, proslavil s cerkvenimi slovesnostmi in izven-cerkvenimi prireditvami. Naše ljudstvo, ki je po duhu, srcu in življenju katoliško, je ta dan izreklo Bogu zahvalo, da je dal svojemu namestniku na zemlji doseči tako visoko število let ter da je po njem podelil svetu toliko duhovnih vrednot in moralnih dobrin. Z iskreno zahvalo naš narod združuje srčno prošnjo, naj Bog sv. Očeta še dolgo ohrani v zdravju, ga podpira s svojo milostjo ter obilno blagoslovi njegovo delovanje v prid cerkve in vsega sveta. Čim drznejše se dviga mnogoglavni smaj boljševizma, marksizma, framasanstva in svobodomiselnosti proti Kristusovemu namestniku in Kristusovi cerkvi, tem bolj se moramo katoličani zbirati v strnjjenih vrstah okoli sv. Očeta. Pod njegovim vodstvom se moramo in hočemo bojevati zoper zle sile teme, ki pretijo s poginom ne samo katoliški cerkvi, marveč tudi vsemu človeštvu in njegovi kulturi. Šv. Peter je namreč v svojih naslednikih ne samo neomajna podlaga katoliški cerkvi, marveč tudi najtrdnjše zaslomba pravi kulturi in prosveti in resničnemu napredku človeštva, tako pestro razdeljenega v številne narode in države.

Zakaj brez Boga? Hrvatsko prosvetno društvo »Seljačka sloga« je proglasilo dan 11. junija, rojstni dan pokojnih bratov Radičev, Antona in Štefana, kot kmetijski praznik. Za obhajanje tega praznika je izdalo ta-le navodila: Dne 11. junija morajo vsi hrvatski kmetje s svojimi ženami in otroki pričakovati solnčni vzhod zunaj v prirodi, na travniku, livadi, paš-

niku, v sadovnjaku ali na vrtu. V rokah morajo držati sveže poljsko cvetje. Ob solnčnem vzhodu morajo za 2 minuti obmolkniti ter premišljevati, kaj pomenita brata Radiča za hrvatske kmete in kaj je treba storiti za napredek seljaškega gibanja. Ob 8. uri predpoldne se vrši skupni zajtrk. Uporabiti se sme samo domača hrana, ne pa taka, ki se kupi v trgovini. Pred zajtrkom razloži hišni gospodar ali kak drug član rodbine, na kaj so mislili ob solnčnem vzhodu. Ob 2. uri popoldne se zberejo vsi vaščani v kakšnem sadovnjaku ali vrtu ter z razgovorom in pesmijo

NOVICE

Osebne vesti

Ban dr. M. Natlačen je zadnje dni obiskal uradno sreze: Prevalje, Slovenjgradec in Gornjigrad.

Nesreče.

Drava odtrgala brod — brodar utonil. Med Jelovcem pri Kamnici in Bistrici obratuje preko Drave, ki je bila usodnega dne 28. V. zelo visoka radi deževja, brod za prevoz oseb. Dne 28. V. predpoldne se je hotelo iz bistriške strani prepeljati več oseb. Brodar Jožef Čaplja se je podal s čolnom, ki je bil pritrjen na železno vrv, preko narasle Drave. Na sredini se je pretrgala vsled pritiska vode železna vrv. Brodarja je vrglo iz čolna v vodo in brod so odnesli valovi. Brodar Čaplja je utonil.

Štirinajstletni posestnikov sin utonil. Dne 29. V. sta privezala 14letni posestnikov sin Franc Breznik in 15letni pastir Ivan Štafer čoln na verigo in sta se gugal v njem na Dravi blizu Šturmovega

klanca med Falo in Selnico. Močno narasla Drava je butnila čoln ob štor. Radi sunka je zgubil Breznik ravnotežje, padel je v vodo in valovi so ga odnesli. Popoldne po nesreči je prišlo obvestilo, da je v Bobovcih pri Ptujju Drava že naplavila smrtno ponesrečenega dečka.

Za las ušla smrti. 29. V. na večer je priplul iz Št. Lovrenca na Pohorju proti Bresternici splav s petimi splavarji. Radi teme so hoteli pristati. Trije so srečno skočili na kopno ter vlekli splav za vrv, da bi ga privezali, dva sta ostala na flosu. Narasla Drava je splav iztrgala in šla z njim proti Mariboru. Dva možakarja sta vendarle imela toliko moči, da sta srečno privozila do Maribora mimo Pristana in klicala na pomaganje. Klice so čuli flosarji, ki so prenočevali na splavih, privezanih ob Pristanu. Koj so skočili v čolne in odveslali za tovarišema, ki sta bila v največji nevarnosti. Dohiteli so splav tik Št. Petra. Tok Drave je že bil splav obrnil povprek in bi bil gotovo treščil ob kozo dupleškega mosta in se razbil. Pogumni flosarji reševalci so poskakali iz čolnov na pobegli splav, ga naravnali v pravo smer in pripeljali k bregu. Rešitev je prišla v zadnjem xrenutku.

Nesreča mladega kolesarja. Nedaleč od Tezna pri Mariboru se je zaletel v temi